

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

• FOR RELIGION OG KULTUR •

69. ÅRGANG

2. MARS 1957

A V I N N H O L D E T :

TRO OG DIKTNING - KIRKENS STILLING 1957 - ÅND
OG VIRKELIGHET - ASKESE, FRA LEGMANNSSYNSPUNKT
- BLIKK PÅ TIDEN - IKONENE, DET GAMLE RUSSLANDS
HELLIGE KUNST - FASTEMANDAT 1957 - KATOLIKKENE
OG DEN POLSKE REVOLUSJON - NYTT FRA UTLANDET

NR
5

NESTE NUMMER KOMMER 16. MARS 1957.

KATOLSK FORUM

DOMINIKANERNES FOREDRAGSAFTENER

Neuberggt. 15, Oslo

Tirsdag 5. mars kl. 20:

HVA ER EN HELGEN? ved pater *Thomas Patfoort*.

Det som Kirken kaller en «helgen» er ikke et livsfjernt og uvirkelig vesen etsteds oppe på en søyle, men et menneske som med Guds hjelp forener sin «visjon» og sin handlemåte til et sublimt menneskeliv — i tiden, men av evigheten. «Vi trenger alle helgenes visdom» sa Sigrid Undset engang, med tanke på vår tids trusel mot menneskeverdet.

Fastepreken i St. OLAVS KIRKE, Oslo

Hver søndag i fastetiden kl. 19.00 ved pater A. Ivens.

Søndag 10. mars: «Syndens makt og viljens seier.»

Søndag 17. mars: «Han svek uskyldig blod.» (Matt. 27, 4.)

Har De disse bøker fra ST. OLAVS FORLAG?

Katolsk Kristendoms-kunnskap for barn. Utgitt 1955 .. kart.	kr. 5.00
Boers, D. J.: Katolsk praksis	hf. » 7.50
Boers, D. J.: Troen alene	» » 2.20
Lutz, A. J.: Kjenn din religion	» » 6.60
Mangers, Jac.: Komme ditt rike	» » 7.00
van der Burg, J.: Den katolske lære om ekteskapet	» » 1.10
van der Burg, J.: Bønnen for de avdøde	» » 1.10
van der Burg, J.: Forskjellen mellom katolisismen og protestantismen	» » 0.85
van der Burg, J.: Det katolske trosprinsipp	» » 3.30
van der Burg, J.: Den bibelske lære om rettferdigjørelsen	» » 2.40

KATOLSK BOK- OG BLADSENTRAL, Akersveien 5, Oslo.

FYRINGSOLJE

brukes av

St. Olavs kirke	} Oslo
Bispegården	
St. Josephs Institutt	
Vor Frue Hosp. Nerveavd.	
St. Dominikus kirke	
St. Elisabethsøstrenes Pleiehjem	} Bergen
Sta. Katarinahjemmet	
St. Pauls Kirke	
Moderhuset	
Florida Sykehus	
Øyenklinikken	
St. Josephs Hosp., Drammen	
St. Torfinns Klinik, Hamar	
S. Elisabeth Inst., Hammerfest	
St. Theresia kirke, Hønefoss	
St. Franciskus Hosp., Hønefoss	

Ved bestilling av olje:

Oslo 68 34 66 - Service: 56 35 92

MARIKONGREGASJONEN, OSLO

Søndag 3. mars: Felleskommunion.

Onsdag 6. mars: Andakt i St. Josephs Kapell kl. 19.30.

Deretter samvær i foreningslokalet.

Fastelavnsfesten til inntekt for feriehemmen «PERSBRÅTEN» blir i år på midtfastesøndag, 31. mars.

FRANCISKUSHJELPEN

Urtegt. 29 II, tlf. 68 08 68, kontortid kl. 12—13 alle hverdager unntatt lørdag.

LITURGISK KALENDER

SØNDAG 3. MARS: Sønd. Quinquagesima. Ep. 1. Kor. 13, 1—13. Ev. Luk. 18, 31—43. Mandag: Kasimir, bekj. Tirsdag: Ferialdag. Onsdag: Askeonsdag. Torsdag: Thomas Aquinas, bekj., kirkelærer. Fredag: Johannes av Gud, bekj. Lørdag: Fransiska Romana, enke.

SØNDAG 10. MARS: 1. sønd. i Fasten. Ep. 2. Kor. 6, 1—10. Ev. Matt. 4, 1—11. Mandag: Ferialdag. Tirsdag: Gregor 1, pave, bisk., kirkelærer. Onsdag: Ferialdag (Imbredag). Torsdag: Ferialdag. Fredag og lørdag: Ferialdager (Imbredager).

SØNDAG 17. MARS: 2. sønd. i Fasten. Ep. 1. Tess. 4, 1—7. Ev. Matt. 17, 1—9.

GUDSTJENESTER PÅ SØN- OG HELLIGDAGER I KATOLSK KIRKER OG KAPELLER I NORGE

OSLO KATOLSK BISPEDØMME:	Stille messe	Høymesse
OSLO: St. Olavs kirke, Akersveien 1. Biskopen og prestegården 425287. Sogneprestkontoret 414161	7.00 8.30 9.45 m. eng. pr.	11.00
St. Hallvard kirke, Fransiskanerne, Urtegt. 29, tlf. 680868	8.00 19.00	10.30
St. Dominikus kirke, Dominikanerne, Neuberggt. 15, tlf. 442324	8.15 9.30 m. fr. pr.	11.00
Vår Frue Villas kapell, Montebello, Ullernchausséen 52, tlf. 558121	—	8.30
Grefsen kapell, Gladsvei 23, tlf. 380287	—	9.30
Lunden kapell, Trondheimsv. 309, tlf. 37 78 68	—	8.15
ARENDAL: St. Franciskus kirke, Tyholmen, tlf. 2209.	8.00	10.45
BERGEN: St. Pauls kirke, Christiesgt. 16, tlf. 15410.	8.00 9.00	10.30
Marias Minde, Nyland	—	—
DRAMMEN: St. Laurentius kirke, Cappelensgt. 1, tlf. 2019	8.30	10.30
FREDRIKSTAD: St. Birgitta kirke, Kongensgt. 9, tlf. 1438	8.00	10.30
HALDEN: St. Peters kirke, Kristian V.s pl. 1, tlf. 1168	8.00	10.45
HAMAR: St. Torfinns kirke, Torvgaten 113, tlf. 23751	8.00	11.00
HAUGESUND: St. Josefs kirke, Haraldsgt. 21, tlf. 3195	8.30	11.00
HØNEFOSS: St. Theresia kirke, Vesterngt. 7, tlf. 266	8.00	10.30
KRISTIANSAND S.: St. Ansgars kirke, Kirkegaten 3, tlf. 4225	8.00	10.30
LILLEHAMMER: Mariakapellet, Weidemansgt. 3, tlf. 51650	—	10.00
LILLESTRØM: St. Magnus kapell, Halvdansgt. 5, tlf. 712378	8.30	11.15
MOSS: St. Mikael's kapell, Ryggeveien 24	—	11.00
PORSGRUNN: Vår Frue kirke, Sverresgt. 26, tlf. 50793	7.45	10.30
STABEKK: Jesu Hjerter kapell, Nyveien 17, tlf. 537735	8.40	10.40
STAVANGER: St. Svitbun kirke, Dronningensgt. 8, tlf. 25534	8.00	10.30
SYLLING: St. Hallvards kapell, tlf. 9028 (Drammen)	—	9.00
TØNSBERG: St. Olavs kapell, Sandefjordgt. 1, tlf. 12238	8.00	10.45
TRONDHEIM APOSTOLISKE VIKARIAT:		
TRONDHEIM: St. Olavs kirke, Prinsensgt. 2a2. Biskopen og prestegrd. tlf. 21214	8.30 19.00	11.00
St. Elisabeth Hospitals kapell, Ila, tlf. 20220	6.30	9.15
KRISTIANSUND N.: St. Eysteins kapell, Lars Guttormsensgt. 68, tlf. 2779	7.30	10.30
MOLDE: St. Sunniva kapell, Parkveien 23, tlf. 1100	8.30	10.30
DET APOSTOLISKE VIKARIAT FOR NORD-NORGE:		
TROMSØ: Vår Frue kirke, Storgaten 94. Biskopen og prestegrd. tlf. 314.	8.15	10.30
St. Elisabeth hospital, Mellomveien 15, tlf. 63	6.20	—
BODØ: St. Eysteins kirke, Hernesveien 22, tlf. 21783	8.15	10.30
HAMMERFEST: St. Mikael's kirke, Strandgt., tlf. 1392	— 19.00	10.30
HARSTAD: St. Sunniva kirke, Skolegt. 4, tlf. 1205	8.00	10.30

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Redaktør: dr. theol. Ivar Hansteen Knudsen

Redaksjon, ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo

Kontortid: 9—16. Mandag og lørdag 9—13. - Tlf. 42 37 43

Boligtelefoner: Redaktøren 42 37 43. - Red.sekr. Kirsten Rydberg 60 86 37

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene): Kr. 18 pr. år - Kr. 9 pr. ½ år. Utlandet kr. 22.

Annonser: 8 dager før utg.-dagen (se nederst på omslagssiden). 24 nummer årlig. - Postgiro 159 86.

TRO og DIKTNING

Tirsdag den 19. februar sto for første gang i nyere norsk historie et medlem av Jesuiterordenen på en norsk talerstol med grunnlovens forsonende vel-signelse over seg og sin lytterskare. Det var både gledelig og rimelig at denne første ble pater *Heinrich Roos*, mannen som to ganger tidligere, rammet av en gulnet paragraf, var blitt vegret adgang til riket, men som senere faktisk skulle bli den konkrete brekkstang i oppgjøret som førte til paragrafens opphevelse 1. november i fjor. Og det var også rimelig at plassen og stedet ble «Katolsk Forum» i St. Dominikus kirke, siden K.F. var en av de to innbydere som i sin tid møtte myndighetenes avslag.

De som hadde ventet en herostratisk entre av denne første lovbeskyttede gjest fra den sagnomspundne orden, ble selvfølgelig skuffet. Etter en kort sympatisk presentasjon ved dominikanerpater Thorn, besteg dr. Roos talerstolen med den samme selvfølgelige ro som han til jevnlig bestiger sin lærestol ved Københavns Universitet, og hans innledende ord var kun disse: «Mine damer og herrer. Det er med stor glede at jeg er kommet til Norge for at tale i Katolsk Forum, som vi har hørt så meget om i Danmark. Mit emne i aften er: *Strømninger i den nyere katolske tyske litteratur.*»

Mer overlegent kunne det vel ikke gjøres! Vi sikter ikke først og fremst til måten, men til valget av emne. Noe mer nøytralt og noe mindre opportunistisk kunne knapt være uttenkt. Slik eliminerte pater Roos og hans verter ethvert anstrøk av effektjageri, samtidig med at de som kom, på forhånd fikk en tydelig pekepinn om at her skulle man ikke oppleve noe som helst ekstraordinært.

Og dog fikk man det. Den tettpakkede forsamling fikk lytte til et foredrag som både i sin fremføring og ved sitt innhold var blendende. Innledningen, den teoretiske delen for så å si det, kunne nok falle noen tungt, men den var nødvendig. Og ved sin klarhet bygget den fortrinnsvis opp for den senere presentasjon av det katolske Tysklands betydeligste diktere i vår tid og for gjennomgåelsen av deres mest representative verker.

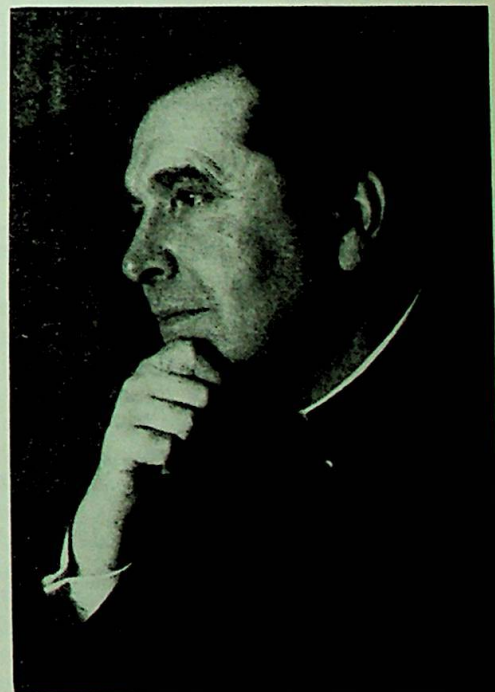
Foredraget — som strakte seg over nærmere halvannen time — lar seg umulig referere. Men vi synes at den innledende del er av slik interesse for alle som har kommet i kontakt med nyere katolsk litteratur overhodet, at vi skal forsøke å resymere noen av dr. Roos' vurderinger.

Han innledet med å si at her i Norden er vi ikke

vant til å sette kunst og litteratur i forbindelse med religiøs bekvemhet. I denne innstilling ligger der sikkert noe berettiget, for vi vet jo, i det minste siden Kirkegaard, at det estetiske, etiske og religiøse er forskjellige kategorier og tilhører forskjellige ordener. Vi er også uten diskusjon klare over at kunsten aldri får sin berettigelse alene ut av stoffet, at et kunstverk ikke er verdifullt fordi det behandler et etisk eller religiøst verdifullt stoff. Dette må uten videre innrømmes; men det er et spørsmål om vi ikke har gjort en berettiget *skjelnen* til en *adskillelse*. Kunst og tro, diktning og tro er ganske visst forskjellige ting, men de hører likevel på den annen side sammen — et rent «kunsten for kunstens egen skyld»-standpunkt yder ikke den moderne litteratur rettferdighet. Foredragsholderen siterte i denne forbindelse Bonner-professoren dr. Wilhelm Grenzmann, som i sin bok «*Dichtung und Glaube*» sier følgende: «Tro betyr her i første omgang intet annet enn helhetsanskuelse av livet og verden som beror på suprarasjonelle overbevisninger. Den omfatter forstandens begrunnelser og er diktningens grunnlag. All stor dikterkunst er en avspeiling av en verdensanskuelse og et forhold til livet og verden. I den forstand er også vantroen, som nekter bestemte troskrav, i regelen ikke annet enn en form for tro.»

I denne forstand karakteriserer Grenzmann likefrem den moderne tyske diktning som *livsanskuelsesdiktning*. Overflate og mellomlag blir sprunget over eller skubbet til side, mennesket ser seg draget inn i de siste forhold og stillet overfor de ytterste avgjørelser. Etter så mange sammenbrudd i kulturen og tradisjonen og så mange fundamentløse men fast antatte sikkerheter kommer en dyp lengsel etter å nå frem til et nytt sikkert og prøvet forhold til hele tilværelsen.

Tro i denne vide forstand, som menneskets forhold til tilværelsen som helhet eller til verdens midtpunkt, kan anta forskjellige former i diktningen alt etter som det foreligger en humanistisk, en ateistisk eller en biologisk utviklingstro. I og for seg kan man ikke innse, hevdet Roos, hvorfor menneskets forhold til

Pater dr. Heinrich Roos, S.J. i Katolsk Forum:

«Diktningens oppgave er å oppstille en rettesnor og målestokk for virkeligheten. Den må ikke nøyes med å gi en reportasje av virkeligheten, for så vil den bli hengende i en blott registrering av en tilstand. Den må, som Stefan Andres har utdypet det, bak vordenen la et bilde av den sanne orden skine igjennom.»

Kirkens stilling 1957

Noen illustrerende tall

I følge den kirkelige årbok, «Anuario Pontificio», som utgis av Vatikanet er det samlede tall på katolikker i verden for tiden 464 millioner 200 tusen. Det er omtrent det samme siffer som det nøytrale «American Institute of Management» kom til i fjor. Tallet gjelder åpenbart bare de katolske døpte, mens tallet på dem som praktiserer sin religion dessverre ligger langt lavere.

De 464 200 000 fordeler seg slik på de forskjellige kontinenter: Europa 224 200 000 — Sentral- og Sør-Amerika 127 000 000 — Nord-Amerika 64 000 000 — Asia 29 200 000 — Afrika 17 450 000 — Oceanien 2 300 000.

Prosentvis er tallet på katolikker i forhold til innbyggertallet høyest i Europa, nemlig 48,3 %. Lavest står Oceanien med 0,5 %.

Gjennomsnittlig 1 prest for 1270 trosfeller.

381 500 prester virker blant de 464 200 000 innskrevne katolske menighetsmedlemmer, hvorav 251 000 i Europa. Globalt beregnet vil det si 1 prest for 1270 trosfeller. Det svakeste forholdstall er her Central- og Sør-Amerika med 1 prest for 4810, mot 888 i Europa, 1454 i Nord-Amerika og nøyaktig det samme i Afrika, mens 1352 i Asia.

Fordelingen på de forskjellige land er enda mer slående, og her finner vi Norge helt oppe på annenplassen! Førsteplassen har Island med 1 prest for 65 katolikker, mens i Norge 105. Videre har Japan 1 prest for 175, Sveits 440, Storbritannia og Belgia 530, Frankrike 620, Italia 790, Østerrike 940, Spania 970, Tyskland 1000 og Portugal 1630.

Chile har det beste forholdstall i Latin-Amerika med 1 prest for 3120. Guatemala har det dårligste med 1 for 18 400.

En legger merke til at tallet på prester i forhold til antall katolikker er høyest i de land der katolikker er i mindretall (Norge, Japan, Sveits, Storbri-

tilværelsens midtpunkt ikke på samme måte kunne fremstilles i kristen forstand. Vi hadde da en teologisk tros verdensbilde, der mennesket svarer på den personlige Guds kallen i åpenbaringen. Og i ennå spesiellere forstand er det intet å innvende mot dette dersom forholdet til tilværelsens midtpunkt skapes i den *katolske* kristendomsform, særlig fordi katolisismen eier et helhetssyn på tilværelsen.

Det kan altså være en fruktbar problemstilling å sette tro og diktning i forbindelse med hinannen. Men så gjelder det også å se problemet konfrontert med den faktiske situasjon: Finnes det i virkeligheten en slik — teologisk sett mulig — katolsk litteratur? Finnes den som *litteratur*, som «ordkunstverk» som anerkjennes av kritikken og som leses av publikum? Foredragsholderen hevdet at det i det minste fra den første verdenskrig hadde eksistert en katolsk tysk litteratur i den anførte betydning, og han henviste her til dramatikere som Reinhard Johannes Sorge og Max Mell, så strålende essayister som Theodor Haecker og Romano Guardini, romanforfattere som Gertrud von Le Fort, Elisabeth Langgässer, Stefan Andres, Franz Werfel og Edzard Schaper, lyrikere som Werner Bergengruen, Reinhold Schneider og Konrad Weiss.

Etter å ha gjort rede for grunnene til at en spesiell katolsk litteratur så sent ble synlig i tysk åndsliv og hvordan den siden første verdenskrig til våre dager har vokst frem til å bli hele nasjonens eie, kom dr. Roos nærmere inn på hva som er det egentlige og det typiske ved en *katolsk* litteratur: 1) Tendensen til å fremstille hele virkeligheten, uten ensidig å være opptatt av overnaturlige eller religiøse emner, men gjøre det i den kristne tros og den kristne idéens formende og altgjennomtrengende lys. 2) Løsningen av det gamle problem om natur og nåde etter det thomistiske «nåden ødelegger ikke naturen, men forutsetter den og foredler den». Mot Nietzsches opprør mot Gudstroen som ødeleggeren av den menneskelige verdighet og personlighet, kommer her det katolske svar fra diktere som Gertrud von Le Fort, Bergengruen og Schneider: at kristendommen nettopp garanterer menneskets egentlige verd. Hvis der-

for humanismen vil være tro mot seg selv, må den være kristen, og dens hovedproblem blir foreningen av det menneskelige med det kristne. 3) Kretsen omkring det ondes problem — det demoniske som virkelighet, der synden blir tatt alvorlig, hverken forherlighet eller bortfortolket, men sett i sin nakne virkelighet. 4) Denne litteratur ønsker ikke en romantisk fortapelse i det tapte paradiset. Dikteren skal stille opp en rettesnor og målestokk for virkeligheten, ikke nøyes med å gi en reportasje av den, tegne en glimrende overflate. Han må bak uorden la et bilde av den sanne orden skinne igjennom, og dette bilde må opptas i diktningens grunnstruktur. Det fører spennvidde inn i denne litteratur, lar et rop av lengsel etter det tapte paradiset lyde i den, slik at det blir en diktning som ikke hviler i seg selv slik som f. eks. Goethes diktning gjør det.

Med disse kriterier for øye trakk dr. Roos i siste del av sitt foredrag frem tre typiske representanter for den katolske tyske litteratur: *Elisabeth Langgässer*, *Stefan Andres* og *Gertrud von Le Fort*. Han bragte prøver som både virket betagende og sterkt overbevisende.

Dr. Roos bekreftet i det hele tatt ved sitt foredrag nettopp det som gjør den orden han tilhører til et slikt elitekorps i den kristne kulturs tjeneste hvor den enn øver sitt virke: alltid fremme i linjen der noe skjer, alltid våken for det nye som rører seg, alltid rede til å samle de mange komponenter inn i et ajourført helhetsbilde. Han lyktes da også til fulle å bibringe oss at en katolsk rikholdig litteratur ikke bare finnes i Frankrike, England, Italia, Holland, Spania og Ungarn, men også i *Tyskland*. Dette har det hittil ikke passet oss å vite — av grunner som er så altfor lett forklarlige, men ikke holdbare. (Vi håper likevel at noen av våre lesere følte seg på ikke helt ukjent grunn under pater Roos' magistrale belæring, da jo en av våre litteraturanmeldere i de senere år har bragt hyppige og instruktive omtaler nettopp av de forfattere og deres verker som nå fikk sin litteratur-historiske belysning under ett og i slik begrunnet sammenheng.)

I. H. K.

tannia). Så kommer såpass «katolske land» som Belgia og Frankrike.

Av de 381 500 prester er 275 000 sekularprester, altså prester som direkte sorterer under de stedlige biskoper i motsetning til ordensprestene, som står under de respektive ordensforesatte. En regner for øvrig med 65 000 teologi-studerende, hvorav 8000 årlig blir prestevigslat.

Tallet på ordensprester og legbrødre utgjør 270 000, mens tallet på ordenssøstre når 1 million!

En kan resymere den aktivitet som utfoldes av sekularprester, prester og brødre innen ordensstanden, samt ordenssøstre under tre punkter:

1. De står for sjelesorgen blant 464 millioner katolikker, og for misjonsarbeidet rundt om i verden.
2. De underviser ved 160 000 skoler med tilsammen 20 millioner elever, hvorav 10 millioner gutter og 10 millioner piker.
3. De opprettholder gjennom hospitaler, klinikker, pleiehjem, osv. til sammen 30 000 institusjoner, som årlig hjelper 14 millioner mennesker ved direkte behandling.

Det katolske hierarki.

Strengt tatt dannes hierarkiet innen Kirken av den høyere geistlighet, og den er, under paven, i dag Hans Hellighet Pius XII, sammensatt av følgende:

Kardinalkollegiet, som teller 70 plasser, hvorav 60 er besatt.

Det siste konsistorium (møtet hvor nye kardinaler ble utnevnt) fant sted 12. jan. 1953. Siden er følgende kardinaler døde: Massimo Massimi (Roma, 1954), Ildefonso Schuster (Milano, 1954), Francesco Borgongini Duca (Roma, 1954), Domenico Jorio (Roma, 1954), Giuseppe Bruno (Roma, 1954), Johannes Guevara (Lima, 1954), Jan de Jong (Utrecht, 1955), Theodor Innitzer (Wien, 1955), Bernard Griffin (London, 1956), Jules Saliège, (Toulouse, 1956).

Tre medlemmer av kardinalkollegiet har fylt 90 år, nemlig kardinal *Mercati* (Vatikanbiblioteket), kardinal *Verde* (Roma) og *Caro Rodriguez*, erkebiskop av Santiago (Chile).

Videre følger i hierarkisk orden:

10 residerende patriarker: Konstantinopel, Aleksandria, Antiokia, Jerusalem, Babylonia, Armenia, Vest-India (knyttet til katedralen i Madrid), Øst-India (sete i Goa, portugisisk India), Lisboa og Venezia.

307 residerende metropoliter. (Metropolit: biskop som utenom jurisdiksjonen i sitt eget bispe/erkebispedømme ifølge kirkeretten har særlige myndighets- og æresrettigheter overfor andre biskoper tilhørende den samme kirkeprovins. Siden 6. årh. er metropolit-titelen mer og mer blitt avløst av erkebiskop-titelen).

42 residerende erkebiskoper (som ikke nødvendigvis er metropoliter. — Se ovfr.).

1232 residerende biskoper. (1955: 1 157). — En merker her en sterk økning fra foregående år: det henger sammen med at tidligere Apostoliske Vikariater eller Prefekturer er blitt opphøyet til bispedømmer.

Foruten de residerende metropoliter, erkebiskoper og biskoper gis de *titulære* av samme rang. Tallet på disse utgjør tilsammen 882, og består av nuntier (ambassadører), inter-nuntier (ministre) og apostoliske delegater (sendemenn ikke akkreditert ved de respektive hoff eller regjeringer) — videre av bisko-

per med etterfølgelsesrett, hjelpebiskoper, prelater med særlig rang, apostoliske administratorer (midlertidige ledere av kirkedistrikter), osv.

Siden Pius XII besteg pavestolen i 1939, er der inn-til 31. desember 1956 blitt opprettet 158 nye bispedømmer og erkebispedømmer; og 41 bispedømmer, 48 apostoliske vikariater og et apostolisk prefektur er blitt opphøyet til erkebispedømme. At så mange bispedømmer er kommet til viser at kirkedistrikter som tidligere lå på misjonsbasis, har fått normal-kirkelig status.

De om lag 2000 kirkedistrikter som figurerer i dag, teller til sammen 400 000 kirker og om lag 200 000 sogn.

Det diplomatiske korps ved Vatikanet.

Til slutt kan nevnes at ifølge en liste som nylig ble utdelt ved Det pavelige statssekretariat, er f. t. 47 land representert ved Pavestolen: 27 med ambassadørs rang, 16 med ministers rang og 4 *chargés d'affaires*.

En finner dem slik fordelt:

Europa: Belgia, Finland, Frankrike, Holland, Irland, Italia, Litauen, Luxembourg, Monaco, Malta-ordenen, Polen, Portugal, San-Marino, Storbritannia, Spania, Tyskland, Østerrike.

Amerika: Argentina, Bolivia, Brasil, Chile, Columbia, Costa-Rica, Cuba, Dominikanske Republik, El Salvador, Ecuador, Guatemala, Haiti, Honduras, Nicaragua, Panama, Paraguay, Peru, Uruguay og Venezuela.

Asia: Filippinene, Nasjonal-China, India, Indonesia, Iran, Japan, Libanon, Pakistan og Syria.

Afrika: Egypt og Liberia.

Av ånd og virkelighet

Hva hjelper det oss å bygge på Kristus og på Petri klippe, laget av ham selv som grunnvold, hvis vi «bygger med høy og halm» — forgjengelig materiale, eller med «gull og sølv og edle stener» — forfengelig materiale? Det hjalp oss ikke mere å være stolte av vår Kirke enn det hjalp jødene, som pukket på å være «Abrahams barn». Jesus svarte dem: «Gud kunne, hvis han ville, oppvekke Abrahams barn av disse stener!» Det frelser oss ikke å være barn av den ene-saliggjørende Kirke hvis vi ikke har dens hode Kristi Liv i våre årer, for da er vi døde lemmer. Skilt ved synd fra vårt Hode, har vi ikke lodd og del i det Kirken er til for å gi oss: Troens fasthet, sakramentenes nåde, det hellige fellesskap. Heller en from protestant enn en død katolikk!

Den som har fått så store midler til sin frelse som de Kirken tilbyr oss, har også fått et stort ansvar, nemlig å bruke dem, og hverken å misbruke eller forsømme dem. Opp du, som bare er katolikk av navn, og bli det av ånd og i virkelighet! På deg skal de som nøyes med å høre til «den usynlige kirke» se hva Gud formår i sin «synlige Kirke», og derav lære å føye seg inn i Guds orden! Glem ikke Herrens strenge ord om at samaritanerne og folk fra Sodoma, Gomorrha og Saba skal gå foran eiendoms-folket inn i Guds rike! Glem ikke det folks skjebne som under den gamle Orden var Guds «synlige Kirke» i verden, og som ble forkastet da Gud flyttet lysestaken til de andre!

Etter Peter Schindler.

• Når vi skal betrakte askesen fra legmannssynsunkt, kan det være illustrerende med en historisk sammenligning.

Askese, i betydningen selvfornektelse p.g.a. religiøst motiv var i middelaldersamfunnet, en helt akseptert ting. At et menneske, også utenfor klostrene, gikk inn for en eller annen form for bokstavelig selvfornektelse, var noe som kunne regne med alminnelig bifall og respekt. Det er ofte temmelig hårde metoder som ble brukt. Vi kan godt si at det asketiske og botferdige menneske var ikke noe sjelden syn i de tider. På veien til de hellige steder traff man så å si alltid pilegrimer som var lett kjennelige på sin nøkterne klededrakt og den sparsomme kosten de undte seg, og på den møysommelige vandringen de var ute på. Vil vi ha et mål på forskjellen i fromhetslivet den gang og nå, kan vi nettopp tenke på pilegrimsferdene.

Vi kjenner fra Sigrid Undsets romaner pilegrimenes vandring, over fjellet frem til St. Olavs skrin i Nidaros. Det var virkelig en vandring med møy og med tid til ettertanke og besinnelse på reisens mening og mål. Når vi derimot skal til Stiklestad en sommerdag nå for tiden, skjer det ganske annerledes lettvinnt pr. rullende materiell. Det er jo bare den aller siste strekningen på noen hundre meter vi tilbakelegger til fots. — I det hele tatt, hvis vi ser oss om i det samfunn vi i dag befinner oss i, kan vi spørre oss selv hvor askesen og det asketiske menneske er blitt av.

• Vi kan trygt si at den atmosfære vi lever i, ikke er gunstig for selvfornektelse. Det er vel i grunnen bare én gruppe mennesker som i vårt samfunn høster alment bifall på å nekte seg noe. Og det er sportsfolkene. Når våre ski- og skøyteløpere foran en sesong går inn for å forsake familielivets hygge og komfort, slår seg ned i skogshytter under hårdt arbeid og hård trening og nekter seg enhver «utskeielse» eller nydelse, så applauderes dette av publikum. Men hvis noen for Guds skyld, eller for sin åndelige utviklings skyld, ville nekte seg bortimot noe at det samme som en sportsmann i trening, da ser vårt samfunn straks med skepsis og mistro hen til slikt overspent og unødig anstaltmakt.

Det er i grunnen slik at vi nåtidskatolikker i norsk protestantisk og nokså sekularisert miljø, faktisk scorer poenger i popularitet i mange kretser, ved å være uasketiske. Vi har sikkert alle sammen hørt oss selv og vår religion berømmet fordi vi er så romslige i vårt syn på goder og gleder i livet, vi er ikke mørkemenn eller hengehoder, vi er som folk flest. Og fordi det er liten forskjell på oss og på alminnelige, s.k. «verdslige», mennesker, sier mange om oss at vi er så menneskelige. Og det er jo vel og bra. Det er riktig at det katolske livssyn ikke er trist og gledeløst eller fylt av angst for livets goder. Og det er riktig at katolikker ikke skal stikke seg ut som merkverdige, selvrettferdige dydsmønstre.

• Men det hender vel allikevel at vi faktisk kan bli litt usikre på oss selv på dette punktet. Og gjentar vi vårt spørsmål om hvor det botferdige menneske og den asketiske livsførsel er blitt av i vårt samfunn, kan det hende vi har vanskelig for å finne svar.

Selvfølgelig vet vi at i klostrene finnes megen hevdvunnen asketisk praksis i utfoldelse. Men selv klostrene skal helst følge med tiden. Vi har hørt fra høyeste kirkeleg hold at livsførselen i klostrene skal revideres såvidt mulig opp til moderne hygieniske og mentalhygieniske krav. Men når vi her først og fremst skal beskjeftige oss med legfolkets forhold til askesen, hva skal vi da si? Skal vi si at askese er avleggs i våre dager, at asketene er gått under jorden i vårt samfunn, at de har trukket seg tilbake til klostrene og eneboerkoloniene — de få som finnes igjen — og at legfolket er blitt outsiders, eller er helt sjaltet ut på dette område av Kirkens liv? Vi får nettopp i disse dager bekjentgjørelsen av fastemandatet for 1957 og får i år, som i mange år allerede, høre at Biskopen fritar oss alle, uten unntagelse, for fastebudet, bortsett fra et par dager i året. I tidligere tider ble legfolket ikke på denne måten fritatt for fastetidens ytre krav. Kirken gjør aldri noen forandring i gammel skikk ut fra tilfeldigheter. Hvordan skal vi da fortolke de lettelser som vi i vår tid møtes med?

Askese er selvfornektelse på et hvilket som helst område av livet, og de ytre tegn, selve den ting det dreier seg om, som vi nekter oss selv, er bare midler, instrumenter til utførelse av den prosess som skal føre mest mulig frem mot askesens mål, som er en oppdragelse av oss selv henimot større mottagelighet for Guds nåde, henimot forøkelse av vår kjærlighet til Gud og vår neste.

Sett under den synsvinkel blir området for askese betydelig utvidet. Hvis vi nutidsmennesker ikke egner oss for tidligere tiders mere hårdføre metoder, så har til gjengjeld vår livsform skapt muligheter for å legge vekten på andre områder. Hvis vi ikke egner oss for de i ytre henseende store ting, må vi hurtigst mulig bli klar over at det er de små og mere skjulte ting som er vår oppgave. Og hvis vi er fristet til å synes at våre muligheter til askese, er ubetydelige, så kan vi jo bare gå i gang med å yte dem allikevel, og vi vil da finne at disse tingene kan komme til å falle oss atskillig vanskeligere enn vi trodde på forhånd. Vi kan ikke måle askese med kvantitative mål, etter mengden og størrelsen. Askese kan bare måles etter hensikten, etter viljen som ligger bak. Det er ofte slik i vårt religiøse liv at vi er tilbøyelige til en enten-eller innstilling, vi vil yte noe stort eller så kan det være det samme. Denne innstillingen er, for de fleste av oss, fullstendig drepende for våre askeseforsøk. Vi må begynne med de små ting.

Og spør vi oss konkret hva vi kan gjøre, så la oss først ta det rent ytre plan. Vi har avskrevet muligheten for den systematiske faste når vi samtidig skal opprettholde og fylle våre standspplikter som legfolk. Vi tjener ingen fornuftig hensikt ved å ville tvinge frem en innsats her hvis denne bare undergraver våre krefter. Men på selve spisingsens og drikkingens område er det på den annen side alltid adskillig vi kan ofre, som kan bringes inn i mere disiplinerte former, overmål av ting, som kan skjæres bort, overholdelse av reglementerte spisetider. Om vi følte oss sulten og tørst en stund uten straks å føre i oss et eller annet, om vi ikke velger den beste og behageligste stol å sitte i, om vi ikke straks kaster oss over aviser eller blader som påkaller vår nysgjerrighet, om vi i det hele tatt skaffet oss et fastere grep på våre impulser i retning av å tilfredsstille krav og behov i dagens løp, så var vi dermed allerede inne på sikker asketisk grunn.

Det er ofte slik at når en katolikk i dag skal se seg dom i sitt liv, for å finne noe han eller hun kan fornekte seg i fastetiden, så kommer røkingen inn som en mulighet nummer én. Røking er jo et typisk moderne problem, og det viser seg at innskrenkning av tobakksforbruk man først har vennet seg til, det er for moderne mennesker en betydelig vanskelighet. Og åpner altså et felt for askese! Røking er ikke galt i og for seg, men det er modereringen av forbruket som er kunsten. Det er jo i det hele tatt stikkordet når det gjelder nærings- og nydelsesmidler, den moderate, riktige bruken av ting er ofte langt vanskeligere for oss enn vi tror. Hvis vi begynner å granske våre vaner og rokke ved dem, finner vi ofte en motstand vi ikke var forberedt på. Og det er nettopp

legmannssynspunkt

Foredrag holdt på
Ungdomsforbundets
Vinterskole, Oslo
24. febr. 1957.

Borghild Krane

kampen med denne motstanden som er vår asketiske mulighet. Og hvis vi synes at dette er bagateller og småting, så skal vi måle bagatellene etter den motstand vi føler overfor å yte dem. Da stiger de ofte for våre øyne fra små dimensjoner til store.

Et mektig middel i askesens utførelse har til alle tider bønnen vært, den ivrige, vedvarende bønn. Vi er kanskje altfor meget innstillet på at bønn er hvile, en slags rekreasjon, avspenning i travelheten. Hvis vi beklager at vi har så lite anledning til å be, så kommer det vel av at vi ikke utnytter de muligheter som er der. I vår tilværelse går mye tid bort med å vente. Disse vente-situasjonene skulle vi lære oss å ta vare på i asketisk hensikt. De trener oss i tålmodighet og de setter ofte vår evne til høflighet på strekk. Og de inneholder mulig tid til å be: det går an å be på kino, i teater, på busser og trikker, i kø på postkontoret. Det er ikke meningen at vi skal falle i staver over hellige ting mens vi egentlig skulle være oppmerksom på det som skjer omkring oss. Det er ikke sannsynlig at den store mentale betraktning og bønn blir mulig for oss på slike steder, men Kirken har utstyrt oss med så mange forslag til bønner som i en stående og lett utenatlært form uttrykker vesentlige ting, at vi kan simpelthen bare velge og vrake i hva vi vil benytte oss av som anrop eller kjenningstegn når vi snur våre tanker mot Gud og forener oss med den stadige vedvarende bønn som Kirken verden over holder levende. Askesen kommer inn i dette billede gjennom den trening av viljen som er nødvendig for å mobilisere vår oppmerksomhet i bønnene istedenfor i distraksjonens retning. Så uhyggelig det enn høres ut, er det faktisk lettere å glemme å be enn å huske det! Og vi må her ofre ting på det tankemessige område og på fantasiens område. Våre tanker har lett for å spre seg utover, kjede seg sammen i fantasier og drømmer. Det behøver ikke i og for seg å være noe galt vi tenker på og fantaserer om, men meget av vår tid går bort i å dagdrømme om ting som aldri hender, mens vi glemmer den aktuelle virkelighet. Fra omgivelsene presses inn i oss så mange inntrykk — gjennom blader, film, radio, melodier — som river tankene med seg på drømmeriets vidder. Noe av dette er nødvendig og fruktbart, men masse av det er unødvendig og negativt, og disse ting er det som blir utfordringer til vår selvfornektelse, til vår innsats med å luke ut noe ugress av den jord som er vår dyrkningsplass. Dette er ikke lett, for også her vil vi oppdage at denne tankeflukten representerer en kjær og inngrodd nydelse for oss, — altså nettopp et glimrende felt for askese, for selvfornektelse i oppdragende retning henimot mere mottagelighet for de ting som er egentlig nødvendige.

Dette er vanskelig og det kan godt hende det synes å være ugjærlig, at det mest bare blir dråper i havet med våre bønner spredt inne i fantasiens urskog. Kanskje kan vi synes at et «Hill deg, Maria» midt inne i en vill fantasering er galt, er malplasert, er støtende. Men da må vi bare være klar over at enhver impuls til å utelate en bønn, en renere, en rensende tanke, er fristelse, et påskudd til å slippe det. Vi må begynne med dråpene,

● *Vi har sammenlignet oss med middelalderen. Men det er jo så at vårt samfunn og våre livsvaner og de kår vi lever under, er enormt forandret siden den tid. Vi lever et ganske annerledes komplisert dagligliv og vi lever under et sterkt øket tempojag. Vi kan bare tenke på hva vi i løpet av en dag er utsatt for av inntrykk som presser på vår oppmerksomhet. Ikke bare syns- og hørselsinntrykk, men også følelsesmessige inntrykk, krav på deltagelse i andre menneskers sorger, ulykker og katastrofer omkring i verden. Og vi kan tenke på de forstandsmessige inntrykk vi helst skulle motta, det er så mange ting vi skulle følge med i, aviser, tidsskrifter, foredrag, film, teater, radioprogrammer, og bøker i massevis. Politikk skulle vi helst ikke være helt fremmede for. Og så videre. Vi makter jo ikke å følge med i alt sammen, men selv de ting vi må skyve til side og gå forbi, gir oss ofte en følelse av dårlig samvittighet og utilstrekkelighet — som igjen er et press. De urolige tider med krig og krigsfare omkring oss, er også med på å komplisere tilværelsen for oss. Alt dette betyr at vårt nervesystem og vår organisme er utsatt for å komme i et konstant spenn som forbruker energi enten vi merker det eller ikke.*

● *Det er ikke minst ut fra denne erkjennelse at Kirken mildner sine krav til oss. Vi ville ikke kunne fylle våre spesialiserte oppgaver i samfunnet, vi ville stå i fare for å bryte sammen — fysisk eller psykisk — hvis vi i tillegg til dagliglivets krav også skulle yde en virkelig innsats i retning av å faste, våke og be, og foreta krevende, korporlige asketiske øvelser.*

Men hvis vi av dette trekker den slutning at askese altså da ikke er noe for oss, må vi straks være klar over at dette er en feiltagelse. Og feilen ligger i at vår oppfatning er altfor materialistisk når vi stirrer oss blind på at askese nødvendigvis skal bety for lite å spise eller drikke, eller kle på oss, eller varme oss ved.

vi må begynne med de små ting. Og her er det ikke grenser for den tålmodighet vi må ha med oss selv. Tålmodighet er også et nøkkelord i askesen. Uten tålmodighet, ingen askese, det kan vi trygt si. Og hålmotigheten må ikke bare gjelde ytre ting, situasjoner, mennesker, forhold, men også oss selv. Vi er ikke bekvem materie for askese, og det nytter ikke med en alt-eller-intet innstilling. Vi må være villige til å forsøke igjen og igjen. En vane må møtes med en ny vane. Hvis våre tanker har vennet seg til fritt spill og lang flukt, så må de gang på gang hentes tilbake til den stillhet i oss som er vårt møtested med Gud.

Tålmodigheten med nesten er vi klar over som en kristenplikt, men vi er ikke alltid klar over hvor lite tålmodighet vi har med oss selv. Tålmodighet mot nesten er ingen lett plikt, og især ikke i våre dager da samfunnsformen er blitt slik at vi rystes sammen med en mengde mennesker som får chansen til å trække oss på tærne og irritere oss. Også dette åpner et uuttømmelig felt for asketisk disiplin, for bearbeidelse av vår tendens til ukjærlig behandling av vår neste, eller til selvrettferdighet og selvhevdelse. Vi vet alle at der finnes situasjoner da vi heller ville nekte oss mat og drikke enn vi ville gi avkall på den nydelsen som består i å sette et irriterende medmenneske på plass, for ikke å snakke om å hevne en fornærmelse, stikke igjen den som engang har stukket oss. Når vi misliker et menneske, påberoper vi oss ofte vår ærlighet i å vise det, vi sier det er ærligere å vise hva vi mener, enn å praktisere en høflighet, for ikke å si hjelpsomhet, som vi ikke har dekning for i velvillige og pene tanker inne i oss. Når vi studerer dette resonnement kunne vi bli uhyggelig til mote over den utspekulerthet vi finner i våre egne unnskyldninger. Ikke minst derfor blir avsløringen av våre feiltenkninger en nødvendighet for det åndelige liv.

Men også her må vi ta tålmodigheten i bruk, tålmodigheten med oss selv. Oppdragelse i retning av mere

generøsitet overfor Gud og mennesker er et langvarig arbeide. Og vår første plikt er ikke å berøve oss selv motet. Vi møter ofte hos oss og andre den merkverdige innstilling at når en selvfornektelse først er planlagt, da må den gå lett og lekende hvis den skal ha verdi. Og mange tilløp til askese blir oppgitt i starten fordi vi er misfornøyet med utførelsen. Det hele er ikke perfekt nok, og da forkaster vi det. Men også dette avslører seg som en feiltenkning, en kamuflert unnskyldning for å gi opp. Vi må akseptere nederlagene som en spore til nye forsøk, men ikke som unnskyldninger for å innstille forsøkene.

Et moderne begrep som vi i vår tid er blitt oss så bevisst, er de s.k. «mindreverdigheitskomplekser». Vårt samfunn er så gjennomtrengt av konkurransementalitet at vi er tilbøyelige til stadig å ta mål av oss selv i forhold til andre, og finne ut at vi kommer til kort. Vi opplever alle sammen disse situasjonene hvor vi ikke strekker til, hvor vi blir oss smertelig bevisst at andre tar luven fra oss, at vi gjør en ynkelig figur hvor vi helst skulle imponere. Ikke minst slike situasjoner er ladet og fylt til randen med asketiske muligheter. Å mangle en evne vi gjerne ville eie, er ikke askese, likesom en sykdom ikke i og for seg er askese. Men å trene seg i tålmodig å bære sine smerter, enten de er legemlige eller åndelige, det er askese. Og gjennom denne øvelse og trening kan våre mindreverdigheitsituasjoner bli anledninger til en sunn erkjennelse av oss selv, og til sunn ydmykhet. Men ydmykhet vil ikke si passiv selvoppgivelse. Den kristne ydmykhet er ikke passiv, den er dynamisk, den er fylt av lengsel fremover. Vårt kristne liv er i det hele tatt utspent mellom de to pelene, ydmykhet — innrømmelse av egen svakhet, og på den annen side ærgjerrighet på det åndelige område, ambisjoner som ikke stanser før ved fullkommenhetens grense, dvs. som aldri stanser. Og det er foreningen av disse to motsetninger, ydmykheten, erkjennelsen av egne feil og mangler, og ærgjerrigheten i retning av å rydde ut flest mulig feil og gjøre plass for mest mulig fremskritt, som er drivkraften i askesen.

Vi er ofte så merkelig frimodige i å innrømme at vi er dårlige katolikker, det kan hende vi sier det høyt og tydelig i en hvilken som helst forsamling. Det henger vel dels sammen med at vi, som nevnt, skårer poeng i visse kretser på å være uasketiske, men dels skal vel også denne frimodige ytring tjene som en beroligelse for oss selv, når vi ikke er bedre, så er vi ikke bedre. Men denne innstilling kan aldri tilfredsstille oss. Den er kanskje et skalkeskjul for at vi har gitt opp oss selv. Men i den kristne streben er der ikke plass for selvoppgivelse. Vi gir opp fordi det ikke går godt nok, men det er ikke vår sak å avgjøre hvor godt det går eller hvor langt vi skal nå, vår sak er å være beredt, å streve og strebe. Det gjør faktisk ingenting om vår vei gjennom livet er kranset med monumenter over forsøk på askese som slo feil og måtte oppgis, det gjør ingenting hvis bare hvert forsøk som sank i grus, erstattes med et nytt og et nytt.

Men, vil kanskje mange si, er nå egentlig dette askese? De momenter som har vært nevnt her — moderasjon i nytelser, tålmodighet, høflighet, disiplinering av fantasilivet, den riktige utnyttelse av tiden — er ikke dette selvfølgelig regler for takt og tone i et kristent menneskes liv? Skulle ikke askese egentlig være noe mere, mere aktivt, en plan utover dagliglivets tråkk? Det kan så være, idealet og målet ligger alltid lengere fremme og

BLIKK på TIDEN

Professor Winsnes om tanke og tro.

«Velskolert historiker og skarpskodd logiker, men uten sans for de logiske snurrepiperier som her hjemme ofte forveksles med filosofi,» sier Det Norske Studentersamfunds vår-program bl. a. i sin presentasjon av professor A. H. Winsnes, som nylig fylte «Studentkroa» i Storgaten til siste ståplass med et foredrag om «Kristendommen og de intellektuelle». Der skulle vel — hva den etterfølgende debatt angår — mindre til enn kombinasjonen Winsnes—Claes Gill mot human-etikerne professor Gabriel Langfeldt og lagmann Carl Bonnevie, for å forvandle møtet til noe av en akademisk festforestilling. Ungdommens egen reaksjon bekreftet inntrykket av en lyttende og anspent interesse overfor kristendommens tale i dagens situasjon, uaktet at den hos oss dessverre oftere uttrykker seg gjennom velmente, men uartikulerte «vitnesbyrd», enn gjennom den Winsnes'ske klarhet og saklighet.

Fra debatten gir «Morgenposten»s gløgge referent Epsilon (11. februar) blant annet følgende karakteristiske *snapshot*:

høyere opp. Men hvis vi nutidsmennesker — som lever i et miljø så gjennomtrengt av overbevisningen om at det gjelder å skaffe seg mest mulig nytelser og lettelser her i livet — ikke begynner vår askese med å utnytte dagliglivets mere tilfeldige muligheter, hvis vi ikke starter på dette nederste trinnet, og hvis vi ikke begynner med å ha, som vår første asketiske øvelse, tålmodigheten med oss selv, når vi heller aldri høyere opp. I alle fall gjelder dette for gjennomsnittsmenneskene iblant oss, og vi er jo gjennomsnittsmennesker, de fleste av oss.

Så langt fra at vårt liv er fattig på anledninger til Askese, vrimler det heller i vår hverdag av muligheter i denne retningen. Vi kjenner dem best selv hver for oss. Askese er i vår tid flyttet mere over fra det ytre til det indre plan, det gjør den ikke lettere, det krever enda mere av personlig årvåkenhet og personlig villighet til å være med. Vår askese på det indre plan er kanskje til og med enda vanskeligere enn tidligere tiders på det ytre plan, fordi en ytre handling ofte har en stimulans i seg selv; en indre er mere henvist til å være sin egen flamme. Våre bestrebelser foregår vel mere skjult, mere ensomt, mere famlende kanskje, men de har ikke mindre verdi.

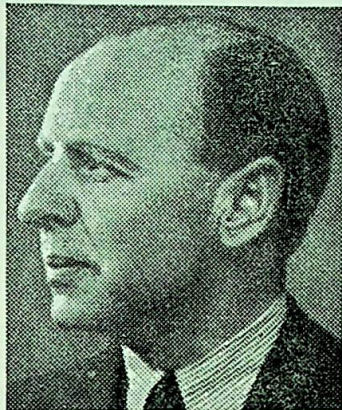
Når Kirken fritar oss for så mange ytre krav til selvfornektelse som den jo kunne pålegge oss, så overgir den saken mere i våre egne hender. Dette er et stort tillitsvotum som det er vår sak ikke å svikte.

Og spør vi, som til å begynne med, hvor det asketiske menneske finnes i dag i våre omgivelser, så skulle det kanskje nå være tiden til å innrømme at det er ikke vår sak å etterlyse askesen i andres liv, men utbygge den i vårt eget. Og fordi dette er en så langvarig, møysommelig, tidsrøvende og tålmodighetsprøvende prosess, har vi ingen tid å miste: Enten må vi snarest mulig begynne, eller hvis vi er så heldige at begynnelsen alt er gjort, da arbeide ufortrødent videre.

Borghild Krano.

«Første debattant var professor Gabriel Langfeldt. Han hevdet at en abstraksjon aldri er en virkelighet. Gud er en abstraksjon, ergo er ikke Gud en virkelighet. Han beklaget videre at foredragsholderen hadde gått utenom problemet med kristendommens dogmer. Enhver intellektuell må gjøre vold mot seg selv hvis han skal kunne akseptere dogmene. Enn videre påpekte professor Langfeldt at religionen ikke har formådd å forhindre krig, hva derimot tenkningen vil kunne gjøre, bare den blir befridd fra religionens tvang og får utfolde seg fritt.

Neste taler var lagmann Carl Bonnevie, som mente at kristendom ikke er det som kirken lærer, men Jesu enkle lære om at vi skal være gode mot hverandre.

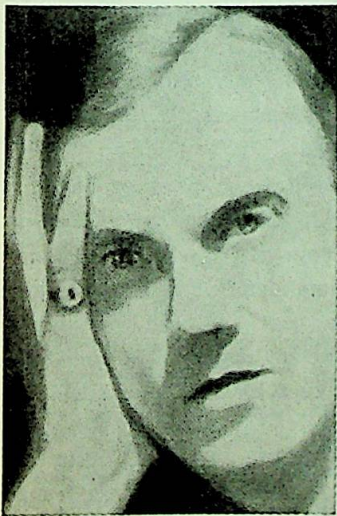

ver nemlig: *Også hedningene har loven skrevet i sine hjerter.* Men på et punkt skilles deres veier: for Paulus er mennesket mer enn et naturvesen, det er også et vesen av en annen orden.»

Professor Winsnes fikk deretter ordet, og påpekte hvor fjernt Langfeldts virkelighetsbegrep og «bevisføring» ligger fra den moderne filosofi. Å opphøye den empiriske virkelighet til *la réalité humaine* virker i dag som en anakronisme. Og, fortsatte Winsnes, når det gjelder spørsmålet hva kristendom er, foretrekker jeg å gå til kirken — menigheten — som eksisterte før det var skrevet et eneste ord om «Jesu lære», fremfor å bøye meg for lagmann Bonnevis autoritet. Til humanetikerne vil jeg si at de har Paulus på sin side, han skriver

Graham Greene's siste.

■ Broadway — New Yorks brogete teaterverden — kjenner ikke bare *musicals* og *shows*. I denne sesong er ihvertfall det moderne katolske drama vel representert: Ikke bare ved franskmannen Jean-Louis Barrault's gjestespill med Paul Claudel's «Kristoffer Kolumbus», men også forsåvidt som Graham Greene's nyeste litterære bedrift, dramaet «The Potting Shed» nettopp har hatt en vellykket premiere. Tidsskriftet «Time» (11. februar) skriver blant annet om sistnevnte begivenhet:

«Stykket bekrefter ytterligere Greene's posisjon som dramatiker. I likhet med forgjengeren, «The Living Room», er dette dramaet mer inntrengende enn egentlig kunstnerisk avrundet. Men i motsetning til mye dramatik gir det følelsen av at forfatteren er betydeligere enn sin teknikk. Greene's konversjon til katolisismen har vært absolutt avgjørende for innholdet i disse to stykkene, likesom hans sene beskjefthelse med teatret gjør at begge to bærer preg av å stamme fra en romanforfatters hånd. Men det religiøse motivet stammer fra et dypt alvorlig og hvileløst søkende menneske, og teknisk svikt her og der kan ikke skjule at han er naturlig be-

gavet med en glimrende forteller-evne.»

«The Potting Shed» er ellers tydeligvis en typisk Greene, en sjelens detektivhistorie, en dyster moralists påvisning av årsak og virkning i et menneskes livsnederlag, med ingredienser som vi før har sett nettopp Greene ryste sammen til en spennende og — for moderne rasjonalister — forargerlig blanding av skilsmisse, dybdepsykologi, soningsmystikk og mirakeltro. Noe for Oslo-teatrene?

Sort og rødt.

■ «Sort og rødt» (eller omvendt) er titelen på en av de store romaner i verdenslitteraturen. Men det er ikke den vi tenker på her. Fargesammensetningen er forårsaket av en notis i en internasjonal katolsk informasjonsbulletin om at Hans Excellence Biskop (av Masaka i Uganda) Josef Kiwanuka er sannsynlig kandidat til verdigheten som den første afrikanske (sorte) kardinal fra neste konsistorium av. Det er ett av mange oppløftende trekk i den uredde og bestemte stilling Kirken lenge har tatt med hensyn til misjonskirkenes stadig voksende selvstyre og innflytelse i Verdenskirkens liv og ledelse. Siste konsistorium medførte utnevnelsen av en hindu-kardinal, den statelige erkebiskopen av Bombay, Mgr. *Gracias*, og Kina har allerede lenge hatt sin kardinal Thomas *Tien*, men nu følger trolig Japan etter, med en kardinal-erkebiskop av Tokio.

I en tid hvor vi opplever kolonisystemets siste og voldsomme krampetrekninger og hvor rasehatet blusser opp både i Nord- og Sør-Afrika og i det fjerne Østen, har Kirken inntatt en holdning som er Evangeliet og troen verdig. Også i Den Nye Verden har Kirken lagt hele sin autoritet i vektskålen for å påtvinge de hvite en anerkjennelse av de sortes menneskerettigheter, en holdning som muligens snart blir ytterligere understreket ved utnevnelsen av en amerikansk neger blant Kirkens høyeste hierarki.

Ellers er Mgr. Lefèvre, den franske erkebiskopen av Rabat i Nord-Afrika, midt i dagens alvorligste uro-sentrum, et godt eksempel på disse menn som i forståelse med Den Hellige Stol holder hodet kaldt og hjertet varmt midt mellom og på tvers av frontlinjene, og ser *mennesket* og *rettferdigheten* der hvor partene ofte er oppfanatisert til bare å se fienden og maktkravet. Det er ikke bare et nobelt stykke kirkehistorie som ettertiden vil ære dem for. Det er selve Kristi nærvær i en tid som er nær ved å miste håpet overfor den fysiske vold.

Dystre prosentere.

■ Den religiøse sosiologi er nærmest ikke-eksisterende hos oss i Norge. Det er synd, og det er uholdbart dersom forsøkene på å vende norsk kristendoms defensiv til en offensiv skal bygge på en realistisk og dekkende situasjons-bedømmelse. Som det nu er, blir det spredte og muligens ofte misvisende bruddstykker av religiøs statistikk man må nøye seg med.

To tall gjør med en særlig sensasjonell virkning uklarheten omkring kristendommens faktiske stilling i Norge anskuelig: Folketellingens fastslåen av at ca. 96% av vårt folk tilhører den lutherske statskirke, og en nylig telling av antallet kirkegjengere på en vanlig søndag: 90 000 — det vil si ca. 2,7 (to komma syv!) %. Etsteds mellom 96 og 2,7 befinner altså det faktiske prosenttall på lutherske kristne seg — en noe bred skala muligheter!

Innen en kristen konfesjon hvor kultus og sakramenter riktignok eksisterer i skyggen av «ordet», men ikke destomindre prinsipielt er helt vesentlige sider av kristenlivet, virker tallet 2,7% uhyggelig og oppsiktsvekkende lavt. Det synes ikke domprost Tord *Godal*, som i et intervju desårsaks med «Morgenbladet» (1. februar) uttaler at «da vi på Presteforeningens møte ifjor høst fikk oss forelagt tallene fra tellingen av kirkegangen rundt i landet, syntes vi ikke det gav noen spesiell grunn til pessimisme». Han peker på andre sider av det kristne nærvær i folkets liv: radioandaktene, organisasjonenes arbeide («Hvor mange går på møter om søndagen for eksempel?»), søndagsskolen, o.a.

Det kunne vært interessant å ha sett vurdert nærmere et problem som dette korte intervju ikke berører, nemlig hva denne påfallende forskyvning av den kristne oppmerksomhet fra kirkens kultiske og sakramentale fellesskap til mer sekundære former for kristelig oppbyggelse egentlig innebærer fra et kirkelig luthersk synspunkt. Når man i en redaksjonell kom-

Grusinskaja-Madonnaen. — Novgorodskolen, ca. 1400. (Rich. Zeiner-Henriksens samling.)

IKONENE - det gamle Russlands hellige kunst

Av Kari Vogt

I de siste år har man i Europa kunnet konstatere en stadig økende interesse for Russlands religiøse idéverden. Vesterlandsk forskning har med iver tatt opp til undersøkelse den særegne kultur og de motstridende tendenser som utgjør det kristne Østens eiendommelige og sterkt tradisjonsbundne mentalitet. — Blant de mange forsøk på en mer autentisk forståelse av den østlige ortodokse kirkes rike teologiske, liturgiske og ikonografiske overleveringer, vil, naturlig nok, først og fremst den århundregamle ikonkunst komme i søkelyset.

Ved den meget representative utstilling av russiske ikoner i norsk eie — (Handelsråd Richard Zeiner-Henriksens privatsamling) som Kunstforeningen i Oslo har fått i stand, har vi da også nettopp i disse dager hatt en enestående anledning til å få et innblikk i denne verden som for de fleste av oss er fullstendig ukjent.

Russlands ikonkunst som går tilbake til det 11. årh. er en avtager og en videreføring av den bysantinske tradisjon innenfor ortodoksiens ramme. — Ikonkunsten

mentar (i «Morgenposten») leser at «det kan neppe være tvil om at de fleste mennesker finner en vanlig gudstjeneste kjedelig, og kirken har ikke gjort noe for å myke den opp», spør man seg unektelig hvordan norsk protestantismes rike adgang (gjennom skole og konfirmantforberedelse) til kateketisk pedagogikk utnyttes. Det er tilstrekkelig å legge vårt romerske missale og den lutherske alterbok side om side, for med et blikk å oppdage at sistnevnte i verdige og rike former forvalter vesentlige elementer av en katolsk kultisk arv av felles-kristen opprinnelse. Det er et fellesskap i troens uttrykk som vi er alt annet enn ufølsomme for. Både for dens egen skyld og med henblikk på de kristne enhetsbestrebelsers ville det, også i våre øyne, være et tragisk tap om sansen for denne arv, nettopp i et kirkelig tidehverv da både katolsk og megen ikke-katolsk kristendom gjennomstrømmes av en rik liturgisk fornyelse, skulle være en vikende front og gå tapt i det norske kristenfolkets bevissthet.

Fr. Candidus.

og den ortodokse kirke er uløselig knyttet til hverandre, men det er nødvendig at man er klar over at Russlands gamle helgenbilder, først og fremst er uttrykk for en ekte, gammelkirkelig livsholdning. De religiøse livsformer det her dreier seg om, fremviser en opprinnelig, spesifikt kristen og dertil universell yttring av krefter og gaver som i sin urform kan spores tilbake til evangeliene og apostelgjerningene — og som de russiske ikonmalere i dette tilfelle har gitt nytt liv og brakt videre.

Gjennom ikonkunsten fant den russiske religiøsitet sine høyeste og mest sublimе uttrykk. Ikonene — ikke det skrevne ord — ble den østlige kirkes dogmatiske formuleringer. Skapt i overensstemmelse med en objektiv og universell inspirasjon, i et sprog alle forstår, formidler ikonene opplevelsen av de helliges egenart og tidløshet.

En av den ortodokse kirkes kjente teologer har uttalt at ikonene utgjør den østlige kristenhets dypeste overbevisning — at de er en del av dens mysterium. Denne formulering har sin forankring i den kirkelige lære om ikonene. — I overensstemmelse med den ortodokse tradisjon består der en reell, mystisk kontakt mellom den innviede ikon og den helgen den fremstiller.

Sett fra dette synspunkt er en ikons farger og linjer ikke bare en refleks av den himmelske glans, men også et brennpunkt for den Hellige Ånds virksomhet. For derfor å kunne bevare en autentisk fremstilling av urbildet, er ikonkunstneren bundet av strenge regler og forskrifter — like uforanderlige som den Hellige Skrift selv.

Hele den ortodokse kirkes religiøse kunst er bestemt av ideen om urbilde og avbilde, slik som en av østens store teologer, Dionysius Areopagita har utformet det i sin teori om forholdet mellom den himmelske og jordiske kirke. Ikonene skal la oss med «åndens øyne» trenge igjennom til *det* urbilde de skylder sin eksistens — det hellige bilde er et seglavtrykk som gjør forbildet synlig.

Ikonkunsten er de helliges kunst. Alle de store ikonmalere, som Alimpij eller Rublow, var helgner. De urgamle og detaljerte forskrifter om hvordan ikonene skulle fremstilles — kjennskapet til fargenes symbolikk eller det særegne ritual for tilberedelsen av treplatene — alt ble bevart i klostrene, hvor det å male ikoner ble regnet som en særlig innvielse.

Prestens forskrifter om den indre tilstand han måtte

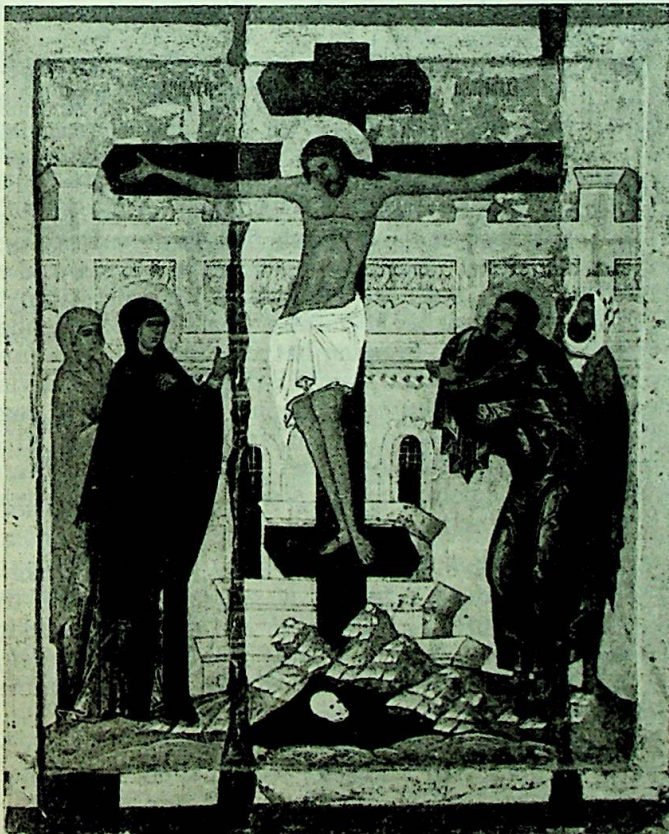
befinne seg i for å kunne lese en messe eller utdele sakramentene, ble også rettet mot den som skulle male ikonene. Ingen kunne skape en ikon som ikke først hadde gjort seg selv til bolig for de begreper han skulle virkeliggjøre. Måneders faste og bønn kunne gå forut før det direkte arbeide på en ikon begynte.

Ikonenes farger og linjer skal ikke etterligne naturen, det er kunstnerens mål å vise at mennesker, dyr og planter kan reddes ut av sin nåværende nedverdighet til sitt opprinnelige «bilde». Frigjort for all subjektivitet, i en art kjølig fjernhet og objektivitet, skal ikonene være håndgripelige eksempler på stoff som har fått sin opprinnelige harmoni og skjønnhet tilbake og nå tjener åndens formidling. «Ikonene er deler av det forvandlede kosmos», sier den kjente russiske teolog Nikolas Zernov, «de er den forløste menneskehets redskap til å utvide den Hellige Ånds rike og til å påskynde verdens og menneskenes forandring til det gode». —

Det burde vel være innlysende at det ikke bare er et åndelig fattigdomstegn hos oss selv, men også en profanasjon av det hellige når vi i Vesten gjør ikonene til gjenstand for en blot og bar estetisk betraktning. De er *ikke* kunstgjenstander, men kultobjekt. Deres egentlige hjemsted er Kirken.

Gjennom ikonene uttrykte russerne sin religiøse egenart og derved sin store kjærlighet til det hellige. Dostojevskij nevner da også engang i sine dagboksopptegnelser hvilken

Kristus på Korset. Novgorodskolen, ca. 1500.
(Rich. Zeiner-Henriksens saml.)

FASTEMANDAT FOR 1957

- I. I vårt bispedømme dispenseres fra *fastebudet*, unntatt *askeonsdag*, *langfredag* og på *vigiliedagene for Marias opptagelsefest* (14. august) og *jul* (24. desember).
- II. *Abstinensbudet*, som forplikter alle som har fylt syv år til å avholde seg fra kjøttmat, gjelder for *alle årets fredager*, *askeonsdag* og *vigiliedagene til Marias opptagelsefest* og *jul*. Julaften vil vi dog dispensere både fra faste og abstinens fra kl. 12 middag av.
- III. Fritatt for abstinensbudet, unntatt *askeonsdag* og *langfredag*, blir 1) de som pleier å få sin mat på spisesteder utenfor hjemmet, 2) gjester hos ikke-katolikker, 3) medlemmer og tjenere av en husstand der vert eller vertinne ikke er katolikker, 4) syke og rekonvalesenter, 5) de som er på reise.
- IV. Sogneprestene har myndighet til av viktige grunner å dispensere *enkelte* troende fra abstinensbudet, og alle skriftefedre meddeles hermed samme myndighet.
- V. For at fastetidens ånd likevel skal holdes levende hos alle, oppfordrer Den hellige far alle til å være særlige ivrige i andaktsøvelsene og til å gjøre kjærlighetsgjerninger, særlig mot de trengende og syke. Derfor anmodes alle innstendig om i fastetiden minst én gang om uken å be den smertefulle rosenkrans og én gang om uken å be korsveien i kirken, og å overvære de såkalte fasteprekener om Kristi lidelse. Likeså skal alle som er i stand til det, i fastetiden legge en almisse, avpasset etter deres økonomiske forhold, i de bøsser som skal settes opp i alle kirker og offentlige kapeller med påskrift: «Fastealmisser». Disse fastealmisser skal nyttes til beste for våre kirkelige institusjoner.
- VI. I de såkalte *lukkede tider*, d. e. fra og med *askeonsdag* til og med *første påskedag* og fra og med *første adventssøndag* til og med *julefesten*, må det ikke holdes høytidelige brylluper. I selve *faste-* og *adventstiden* skal de troende avholde seg fra *dans* og *andre støyende offentlige forlystelser*.
- VII. Til å oppfylle Kirkens bud om *påsekommunionen* *fastsettes tiden fra Pasjonssøndag* til og med *Treenighetsfest*.

Gitt i Oslo den 2. februar 1957.

† Jacob Mangers,
biskop av Oslo.

viktig og opprinnelig bestandel disse ikoner utgjør av det russiske folks kristne livsform:

«De vet alt de trenger for å leve, om de kanskje ikke er stive i katekismen. De har kristendommens sannhet i kirken, hvor de i århundrer har lyttet til bønn og lovsang. Fra den tid da de måtte flykte inn i skogene for tartarerne, har vårt enkle folk bedt sine bøtter foran de hellige ikoner».

Kari Vogt.

Katolikkene og den polske revolusjon

Kardinal Wyszynskis holdning

Av en polsk korrespondent til «The Tablet».

Den ublodige polske revolusjon i oktober i fjor hadde en utpreget nasjonal karakter trass i at lederne for den var kommunister. Det er derfor ikke til å undres over at begivenhetene i Warszawa, og da i særdeleshet Krusjtsjevs mislykkede forsøk på å gjenopprette situasjonen i Sovjetsamveldets favør, virket som en gnist som satte Ungarn i brann: Budapestoppøret begynte som en solidaritetsdemonstrasjon for Gomulkas Polen.

Polen rygget Gomulka opp mot Russland, og støttet igjen opp under ham ved valget den 20. januar. Motivene var de samme begge ganger. Gomulka ble av hele nasjonen ansett som den eneste som kunne oppnå og opprettholde en viss porsjon uavhengighet overfor Russland, og som var i stand til å sikre sin regjering en betydelig bevegelsesfrihet i indre saker. Nagy i Ungarn representerte de ungarske patrioters håp på en lignende måte, men da han påtok seg oppgaven, var Sovjetundertrykkelsen alt på vei.

Det polske kommunistpartis ledere, Ochab og Cyrankievitsj, hadde tatt lærdom av Poznan. De så klart at de ville bli stillet overfor to alternativer: Enten å komme til en virkelig forståelse med befolkningen som ikke lenger var tilfreds med bare litt frigjøring av det kulturelle liv, eller å avhenge helt og fullt av russiske tanks. Ett av to måtte bli grunnlaget for deres regjering. De ble påskynnet til å velge den siste løsning: Bulganin tordnet mot «imperialistiske agenter» og en «kontrarevolusjonær sammensvergelse» i Poznan, mens Ulbricht tilbød å skaffe dem levende «beviser» på en slik sammensvergelse. Men det polske kommunistpartis ledere forkastet både truslene og forslagene. I stedet valgte de «Polens vei til sosialismen». Allerede under Poznan-rettsaken var det opplagt hva de hadde valgt.

I dette kritiske øyeblikk var det bare Gomulka som kunne tilby landet et effektivt førerskap. Han var viden kjent som en motstander av stalinismen, han hadde utholdt mange års fangenskap for sine avvikende meninger, han var den eneste som kunne trosse Kreml.

Moskva var klar over denne utvikling, og i oktober 1956 ble et militært statskup forberedt i Polen etter rusisk ordre, for å hindre at Gomulka ble valgt til førstesekretær i partiets politbyrå. Dette er som kjent nøkkelstillingen i hele det administrative og partipolitiske system i et folkedemokrati. Men den russiske plan falt i gjennom som et resultat av den målbevisste aksjon fra storparten av politbyråets medlemmer, og fordi en del av den polske hær såvel som Warszawas befolkning, særlig arbeiderne og studentene, var enstemmig fiendtlig innstillet til en russisk mellomkomst. En taktisk suksess ble ved hjelp av Gomulkas dyktighet og målbevissthet utviklet videre til en strategisk seier.

De polske kommunistledere kjenner Kremloppene bare så altfor godt. De visste når og hvordan de skulle møte deres bløff, og mot truslene om militær intervensjon fremkom de med en forsikring om at den kom til å bli møtt med en væpnet masseoppstand. Krusjtsjev ble overdøvet av Cyrankievitsj på flyplassen i Warszawa da sovjetlederne ankom uanmeldt for å dempe oppstanden; og intet av denne disharmoni kom frem i den felleserklæring som ble offentliggjort etterpå. Der var alt innhyllet i vennlige formuleringer, helt i overensstemmelse med sovjetprotokollens orientalsk-elskverdige skikk og bruk.

«Oktoberdagene» hadde en utpreget polsk og selvstendig karakter, noe man alltid må ta i betraktning. Med banneret «Polens vei til sosialismen» brøt det frem en kraftig nasjonal renessanse. Blant de tilsynelatende maktesløse moralske krefter som sto bak den vellykkede oktoberoppstanden var katolisismen den betydeligste faktor. Gomulka ble klar over at katolikkene stolte på ham og støttet ham, og at han måtte vise i hvilken grad han representerte dem — denne overveldende majoritet av hans landsmenn.

Religionsforfølgelsene opphørte så å si øyeblikkelig. Snaut en uke etter at Gomulka hadde tatt tømene i sine hender, sendte kardinal Wyszynski sine velsignelser utover en stor folkemengde fra balkongen på sin bolig i Warszawa. Like etterpå kunne biskopene Adamski, Baraniak og Bednorz vende tilbake til sine embeter. Den fengselsstraff som biskop Kaczmarek var idømt, ble opphevet.

Det ble nedsatt en komité bestående av medlemmer av hierarkiet og regjeringen. I løpet av desember og januar behandlet komitéen de vesentlige punkter i forholdet mellom Kirke og Stat i overensstemmelse med Kirkens lover: sjelesorg i forskjellige offentlige institusjoner, religionsundervisning i skolene, og problemer vedrørende den geistlige domsmyndighet. Fem nye biskoper ble utnevnt i de vestlige distrikter. (St. Olav, forrige nummer.)

Den gjenopprettede uavhengige katolske presse begynte å bli synlig i bokhandelen i desember. Katolske kunst- og kulturforeninger dukket opp overalt, og enkelte fremtredende uavhengige katolikker ble oppfordret til å bli medlemmer av Nasjonalfrontens politiske organisasjon. Det er verd å huske at det «mildværet» som begynte å tine på den kunstneriske og kulturelle isen i Polen så tidlig som i 1954, ikke hadde ført med seg noen bedring av Kirkens stilling. Kardinal Wyszynskis løslatelse var det avgjørende vendepunkt. Hans fengsling betydde intet mindre enn en krigserklæring fra kommunistregjeringen vis-à-vis den katolske befolkning. Kommunistene brydde seg ikke engang om å gi denne voldshandling en tilsynelatende juridisk form, det ble aldri rettet noen anklage mot kardinalen, og stedet hvor han holdtes fengslet ble hemmeligholdt.

Den 27. oktober 1956 ankom to av Gomulkas nærmeste medarbeidere til Komancza i bil. De to tok feil av veien og måtte gå til fots i et ulendt terreng i timesvis. Da de nådde frem til kardinalen, ga de ham beskjed om at han var fri fra selvsamme øyeblikk og uten betingelser av noen art.

Gomulka og Bienkowski, den nåværende undervisningsminister og viktigste ledd mellom hierarkiet og regjeringen, visste godt at de ved å løslate kardinalen, ga lederstillingen for Den katolske kirke i

UTLANDET

VATIKANET

General Norstad hos Paven.

Øverstkommanderende for NATO-styrkene, general Lauris Norstad, ble lørdag 16. febr. mottatt i audiens hos Pave Pius XII. Etter samtalsens slutt presenterte generalen sin hustru og sitt følge for Paven, og L'Osservatore Romano bragte samme dag et bilde fra audiensen. Fru Norstad står her på Pavens venstre side og generalen på høyre, og en legger merke til at hva legemshøyde angår, kan den norsk-fødte NATO-sjef måle seg med Hans Hellighet!

For den europeiske union.

Vatikanets radio har i en utsendelse omtalt forholdet mellom Europa og folkeslag i Asia og Afrika hvor det for tiden er en uavhengighetsbevegelse i gang.

«Den europeiske union måtte være et virksomt middel til å komme over den nåværende vanskelige periode. Overgangstiden ville ikke bli så skjebnesvanger hvis det ble knyttet solide økonomiske forbindelser mellom de nye stater og de gamle europeiske nasjoner. Men disse nye stater har indre vanskeligheter og bærer på nag til nasjoner som ikke desto mindre har bidratt til deres fremgang, og de har lett for å gi etter for den sovjet-russiske verdens tilbud.

Et forenet Europa ville vekke respekt for seg, og ville oppnå å kunne by folkene i Asia og Afrika en god del fremdeles, — disse folk som det har forberedt og ført frem til uavhengighetens terskel.»

Komponisten Poulenc hos paven.

Den franske komponist Francis Poulenc har vært i privataudiens hos pave Pius XII. Han har hatt en oppsiktsvekkende suksess på Scala i Milano med sitt verk «Karmelittenes dialog», som er komponert over det kjente drama av Barnanos.

Poulenc har dessuten komponert flere religiøse verk, hvorav de mest kjente er «Litani til den sorte Madonna», en «Stabat Mater» og «Fire motetter for fastetiden».

«Publisistene» har fått sin vernehelgen.

Rituskongregasjonen hadde månedslange diskusjoner før det ble valgt en vernehelgen for publisitet, propaganda, reklame og alt som hører inn under dette område.

Blant de foreslåtte helgener var Thomas Aquinas, Frans av Assisi og Dominikus. Men ingen av disse ble valgt. Det er en fransiskaner, St. Bernard av Siena, som nå er publisistenes vernehelgen. Han reiste omkring i 30 år og ble vidt kjent for sine oppløftende prekener og sitt fromme vesen. Under en kompanje mot kortspill om penger bebreidet en kortspillfabrikant fransiskaneren at han derved tok levebrødet fra ham. Fabrikanten fikk lov til å fortsette med sin virksomhet på betingelse av at han satte Kristi monogram, IHS, på baksiden av kortene! (Kortspill som underholdning har som kjent aldri vært påtalt av Kirken. Det er bare spill med innsats som advares strengt i mot.)

Ekteskapsaker.

Den katolske kirkes domstol, Rota Romana, begynte året 1956 med 778 ekteskapsprosesser, dertil kom det 247 nye i løpet av året. 256 søknader om annullering ble behandlet, og nøyaktig halvparten ble innvilget, dvs. domstolen erklærte at disse ekteskap aldri hadde vært gyldige. 103 saker ble behandlet omkostningsfritt, for 153 saker betalte søkerne etter forskjellige takster, til dekning av uunngåelige utgifter for Kirken.

ALGERIE

Inntrengende appell fra biskopen.

Den 3. februar ble det i alle kirker i Algerie lest opp følgende appell fra mgr. Duval, erkebiskop av Alger:

«Ved mange tidligere anledninger har jeg advart dere mot den farlige virksomhet å ty til urettferdige voldshandlinger. Det er min plikt i dag å anmode dere om ikke å la dere misbruke av personer som benytter seg av den herskende forvirring, og i den kristne sivilisasjons navn lokker godtroende mennesker med på fremgangsmåter som ikke kan forsvares av den kristne samvittighet. Det er aldri tillatt å bruke urettferdige midler, selv ikke om det gjelder en i og for seg rettferdig sak.

Vi har aldri benektet retten til lovlig forsvar, men å gjengjelde ondt med ondt det er å la seg overvinne at det

onde. Å svare på en forbrytelse med en annen forbrytelse er å miste æresfølelsen. Å gå løs på uskyldige og forvolde dem grufulle lidelser er en vederstyggelighet.

Det onde må overvinnes ved hjelp av det gode (St. Paulus). Å handle annerledes ville føre til fortapelse for dere selv, og til de verste ulykker for Algerie.

Den som sier nei til hevnen, til hatet, bekrefter sin egen styrke. Med sitt liv kunnngjør han sin saks rettferdighet, og Gud er med ham.

I disse fryktelige tider vi nå gjennomlever, er deres viktigste oppgave å vitne om den kristne tro, å være trofaste mot Kristi forskrifter og Kirken, deres åndelige Mor. Det er i kjærlighet dere kan forberede fremtiden.

Jeg gjentar min appell til dere om å be! Måtte Vår Frue av Afrika vise sin styrke og beskytte dette land!»

BELGIA

Skandinaviske æresdoktorer.

Under en høytidelig akademisk akt ble nylig flere kjente vitenskapsmenn og lærde fra forskjellige land utnevnt til æresdoktorer ved universitetet i Lowen i Belgia. Blant de nyutnevnte doktorer er den svenske direktør for det midisinske Nobelinstitut i Stockholm, Hugo Thorell, og den danske professor i rettsvitenskap, Vinding Kruse.

Opposisjonen mot skoleloven er ikke død.

Kardinal van Roey kommenterer i sitt hyrdebrev for fasten det pavelige julebudskap. Til slutt minner han om at den nåværende skolelov som regjeringen van Acker har pålagt Belgia, er en urettferdig og forkastelig lov. Den er ikke forenlig med samvittighetsfriheten og med likhetsprinsippet mellom borgerne.

Denne påminnelse kom samtidig med at sosialistene roste seg av å ha dempet uroen på skolefronten og avsluttet skolekrigen fra 1955.

Kardinalen nevner også et annet friksjonsområde mellom de kristne og sosialistene i Belgia: helse- og trygdepolitikk. Regjeringsforslagene inneholder her alvorlige angrep på frihet- og samvittighetsprinsippene.

DE FORENTE STATER

Fremragende katolsk skuespillforfatter.

Emmet Lavery, en katolsk skuespillforfatter og mester for mange filmversjoner, har som den første fått en ka-

Polen tilbake til en mann som ikke bare har ualminnelige åndsevner og en sjelden viljestyrke, men også er enormt populær i hele landet. Opprørerne i Poznan forlangte å få ham frigitt, og sang religiøse sanger mens de fektet som verst, arbeiderne i industrisentrene ved Zerán, i Nowa Huta, og tusener av studenter — alle ropte de på kardialen. I fjor sommer ba en halv million pilegrimer for ham i Jasna Góra. Noe av det første han gjorde etter løslatelsen var å holde en liten tale til en forsamling på omkring to tusen leger, hvor i blant mange universitetsprofessorer som foretok en pilegrimstur til Vår Frue av Czestochowa.

Gomulka og hans regjering visste alt dette. Og de visste også at gudløshetskampanjen i Polen hadde

slått fullstendig feil, og trakk logiske slutninger av dette. Kommunistregjeringens nye kirkepolitikk — som er både radikal og uten forbehold — betyr ikke at kommunistene har holdt opp å være gudløse. Men de har kalkulert med at deres nye holdning vil bli gjengjeldt av hierarkiet. Videre tok de primasens karakteregenskaper med i beregningen. Kardinal Wyszynski sa da han var blitt fri: «Våre hjerter er utvidet.» Denne utvidelse som er en Åndens gave, har også omfattet hans fiender som nå viser ham tillit. For Polens nåværende primas er en mann av samme støpning som Gregor den store og Leo den store — som overfor Atilia og hunnerne hverken brukte taltalen «Deres Høyhet» eller «Forbrytere», men simpelthen «Mine sønner».

tolsk prisbelønning kalt «Father Dinneen Award of the National Catholic Theatre Conference». Prisen er tildelt ham for hans fremragende arbeide som katolsk dramatiker.

FRANKRIKE

Jean Cocteau og kirkekunsten.

I likhet med Matisse, holder kunstneren Jean Cocteau nå på å dekorere et kapell i Villefranche. Det er en liten romansk kirke som lenge har vært upåaktet og bare tjent som oppbevaringssted for fiskegarn.

Kapellet er nå restaurert. Jean Cocteau dekker veggene med fresker med motiver fra Bibelen. Han søker å gi dem en karakter som med hensyn til både farver og tegning harmonerer med atmosfæren i den lille fiskerbyen ved Middelhavet.

«Kirkens avis».

En ny publikasjon har sett dagens lys: det er det kjente blad «Temoignage chrétien» som har sendt ut en ny liten avis på fire sider med titelen «Le Journal de L'Eglise», — Kirkens avis. Nr. 1 er datert året 95. Lederartikkelen har følgende tittel: «Er vi dårlige borgere? Keiser Domitian angriper de kristne.» Blant det øvrige stoff er beretningen om striden mellom Peter og Paulus på den første rådsforsamling i Jerusalem og «Streiketrusler fra badepersonalet i Efesus!»

Det franske bispekollegium skal ha plenums møte.

Ca. 120 prelater møtes på Institut Catholique i Paris fra 29. april til 1. mai i år. Tre viktige saker skal behandles: Religionsundervisningen, den læremessige virksomhet og spørsmålet om prestekall.

ITALIA

En stor dag for Romas kjeledegger.

Den 17. januar, festdagen for Antonius, abbed, er den store dag for Romas hunder og katter og lignende skapninger. I en liten gate ved Vittorio-plassen vrimler det den dagen av romere som forsøker å få sine hunder, katter, kanarifugler, papegøyer m. m. til å vise seg fra sine peneste sider. Dyrene samles rundt trappen til St. Eusebio-kirken for å bli velsignet i deres vernehelgens navn — St. Antonius, abbed.

I tidligere tider var denne dyrenes årlige velsignelse et enda mer fascinerende syn. Kuskene i de fornemme romerhus

møtte frem med sine skinnende hester, og paven sendte sitt hvite mulldyr. Bøndene bragte sine kyllinger, griser og kuer med seg.

Når presten i dag står øverst på trappen og velsigner den noe støyende forsamling, er det en mindre variert ansamling han ser ut over.

Gamle malerier av St. Antonius viser ham ofte med en gris ved siden av seg og en bjelle i hånden. Det fortelles at bjellen ble brukt for å kalle sammen dyrene så de kunne høre hans tale til dem etter at folk hadde forlatt kirken under prekenen.

Kardinal Lercaro delte sin kappe med en småpике.

I Bologna er det prosesjon i gatene på Hellig-trekongers-fest, en skikk som kardinal Lercaro innførte for flere år siden. I spissen for prosesjonen red i år en liten ni-års pike på en hvit hest. Foran San Petroni-katedralen hvor alle samledes til slutt, spurte kardinalen Victoria — den lille piken — om hun ville sitte ved siden av ham i kirken. Og da det var kjølighet derinne, la han like godt sin kardinalkappe om henne.

Verdens neststørste bispedømme.

Erkebispedømmet Milano er det nest største i verden, og erkebiskop Montini er for tiden i gang med en kraftprestasjon: han skal besøke tusen kirker i løpet av to år. Det har aldri før vært så mange kirker i bispedømmet, men så er jo også kommunikasjonsmidlene nå langt bedre enn i tidligere tider. Mgr. Montini benytter seg av bil, skip og tog på sine reiser, og i fjelltraktene sitter han på eselryggen.

St. Markusbasilikaen i Venezia får hjelp.

Et restaureringsarbeide som er beregnet å koste over 6 millioner kroner er satt i gang på St. Markuskirken i Venezia. Den vakre, men farlige maritime beliggenheten tærer i uhyggelig grad på Venezias berømte byggverk.

JUGOSLAVIA

Kardinal Stepinac forlanges frigitt.

Ifølge en United Press-melding har de jugoslaviske biskoper anmodet regjeringen om å gi kardinal Stepinac fri. De 19 erkebiskoper og biskoper formet sin anmodning etter å ha vært samlet til et møte i Zagreb i januar, heter det i meldingen.

Tito reiser ikke til Washington — foreløpig.

Jugoslavias statssjef reiser ikke til De forente stater i april i år, slik som forutsagt. Regjeringen i Beograd har kunngjort at reisen er utsatt «på grunn av den kampanje som er blitt ført i kretser som står det amerikanske katolske hierarki nær, og i ultrareaksjonære miljøer.»

Protestene fra de amerikanske katolikker har utvilsomt hatt stor betydning, selv om det også har vært protestert fra andre hold. Foruten tallrike skarpe avisartikler i den katolske presse, har overhodet for Kolumbus-ridderordenen telegrafert til presidenten at «intet annet ville i den grad skuffe og såre de over 30 millioner katolikker».

NEDERLAND

Nonner ønsker å takke ukjent tysk offiser.

Høsten 1941 kom noen tyskere til et nonnekloster i Brabant og foretok en husundersøkelse. Nonnene protesterte, men offiseren som ledet undersøkelsen beklaget og sa han måtte adlyde ordre. Da de gikk tok de med seg klosterets arkiv hvor det var mange verdifulle dokumenter, og alle søstrenes anstregelser for å få det tilbake har vært forgjeves.

For kort tid siden kom en hollender til klosteret og avleverte en stor pakke. Det viste seg å være klosterets arkiv. Hollenderen forklarte at han hadde fått pakken av en tysk offiser, som ba ham sende den til klosteret når krigen var slutt. Mannen hadde glemt det hele inn til han nylig kom over pakken på loftet der han bor.

Nå har søstrene bedt den katolske presse i Tyskland om å overbringe deres takk til den ukjente tyske offiser.

UNGARN

Biskopene har hatt møte i Budapest.

Budapest-radioen har bekjentgjort at katolske biskoper var kommet sammen til et møte. Det er første gang siden oktober i fjor at biskopene har konferert sammen, ble det opplyst videre.

Møtet ble ledet av erkebiskopen av Kalocsa, dr. Groesz, som er overhodet for Kirken i Ungarn under kardinal Mindszenty's fravær. Kardinalen er fremdeles i den amerikanske legasjon.

Radiomeldingen opplyste intet om hva biskopene hadde drøftet på møtet.

DRAMMEN		
GUSTAV BØHM & SØN A/S Bakeri og Konditori Drammen	DRAMMENS MALERFORRETNING Tlf. 3916 — 3332 Inneh. Asbjørn Gundersen	HARALD LYCHE & CO. Bøker - Papir - Toalettsaker Sportsartikler - Leketøy
GUSTAV THIELEMANN Pølse- og hermetikkfabrikk Tlf. 4184 DRAMMEN		Drammens Rørleggerforretning A/S Autorisert Rørlegger. Tollbugt. 5. Centralbord 5495

SOVJETSAMVELDET

Enorm bokproduksjon.

Mens det i De forente stater utkommer omkring 12 000 nye bøker om året, kan Sovjetsamveldet oppvise 43 000 titler. Alle disse utgis naturligvis av statskontrollerte forlag. Når myndighetene anser 500 000 eksemplarer av en bok for å være passende, trykkes dette antall og selges til en lav pris i alle de nasjonale utsalg.

Kjøp
hos våre
annonsører

BØNNENS APOSTOLAT

— MARS: Den hellige fars alminnelige og særlige intensjoner. — *At flere må få kall til å bli prester og misjonærer i Latin-Amerika.*

OSLO

Wittusen & Jensen a.s

Trykkeri — Kontorrekvisita — Systemer

*Blyvinduer
Glassmalerier*

til kirker og kapeller

~~~~~

G. A. LARSEN

kunst- og bygningsglassmester

NORDAHL BRUNS GATE 7, OSLO

BERGEN

$\frac{1}{5}$ Kr. Madsens Bok- og Papirhandel

BERGEN

Bryggen 5 - Leppen - Telefon 11 48 2

$\frac{1}{5}$ Smith Sivertsen's

Bakerier & Conditorier

NYGÅRDSGT. 4

Manufakturvarer - Sengeutstyr

SVERRE W. MONSEN

Bergen

JAKOB L. BERSTAD

Kontorutstyr

Bergen - Oslo

Peter M.

KOLDERUP

Strandgaten 60

Glass - Porselen - Stentøy

ERLING KRAGE A/S

PRYD- OG BRUKSKUNST

Telefon central 14 110

Bergen

Telegramadresse: «Kjell»

Sølv for
alle
anledninger

Theodor Olsens Eff.

JUVELER SMÅSTRANDGT 4

Bergen

HAMAR

NEBB

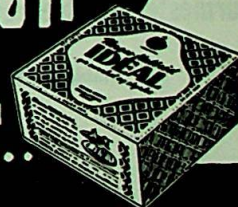
NEBB's HAMAR-AVDELING $\frac{1}{5}$

HAMAR

HAMAR

**SÅ TYNT OG
SPRØTT**

SOM
ALDRI
FØR...

IDEAL

OSLO

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRA

Ullevålsv. 1 - Oslo

Tlf. 33 23 34 - 33 22 46

Privat 41 64 78 - 69 43 72

OBS!

Ved

adresseforandringer,

vennligst oppgi

den tidligere

adresse!

*All slags
forsikring*

ANTH. B NILSEN & CO'S

ASSURANCEBUREAU A/S

Rådhusgaten 27, Oslo.

Telefon 41 01 10.

Spesialforretning i
RUSTFRITT STAL
for sykehusene

KNUT JUUL CHRISTIANSEN

Stortingsplass 7 II

Tlf. 33 36 24 - Oslo

Tlgr.adr.: RUSTFRIKNUT

NOBERG & CO. A.S

MARGARINFABRIKK

OSLO

Leverandør av den bekjente

«NOCO» margarin

ODDVAR J. LØDEM
MURMESTER & ENTREPRENØR

OSLO

Margarin

ERLING MOE

God fisk

a.s Rørlegger

Telefon: 42 41 75 - 42 41 56
Hausmannsgt. 16 - Oslo

Utfører nyanlegg
Omlegninger og reparasjoner

Dag-Ny
MARGARIN - FABRIKK

M. GALLUS

Leverer alt til leger, sykehus og laboratorier

Oslo - Etabl. 1847

JOHAN OLSEN & SØNNER

Murmester & Entreprenørforretning

Etablert 1896

Kongensgate 17, Oslo

Telefon 42 99 90

A/s E. Sunde & Co. Ltd.

Oslo

Alt i rørbransjen

G. GALLIGANI

PRYD- OG BRUKSKUNST

OSLO

WISBECH

Majorstua - Oslo

**MASKIN- OG ELEKTROTEKNISKE
FABRIKKER**

Allslags snekkerarbeid utføres

REIDAR MYRVOLD

Glagsvei 23, Grefsen

Tlf. 37 57 68